

Introductie

Schrijven is de meest gecompliceerde motorische taak in het basisonderwijs. Er komen steeds meer aanwijzingen dat pas vanaf 7 jaar alle kinderen neurologisch toe zijn aan technisch-methodisch schrijfonderwijs. De meeste scholen in Nederland beginnen echter al in begin groep 3 (op 6-jarige leeftijd) klassikaal met technisch-methodisch schrijfonderwijs.

Veel kinderen, met name jongens, zijn hier nog niet aan toe, waardoor deze kinderen tekenend leren schrijven leren in plaats van geautomatiseerd schrijven. Daarnaast ontstaan ook andere problemen bijvoorbeeld; onleesbaar handschrift, verkrampd schrijven, in laag tempo schrijven, een verkeerde potloodvoering en zeker niet onbelangrijk: motivatieproblemen!

Fijnmotorische vaardigheden staan onder druk

Steeds meer kinderen hebben in de onderbouw moeite gekregen met fijnmotorische vaardigheden die een paar jaar geleden nog geen probleem waren: ritsen, veters strikken, een knoop dichtdoen, knippen, kleien, etc. Maar ook andere leervoorwaarden staan onder druk. Krijgt de huidige generatie jonge kinderen minder bewegingservaringen mee voor ze op school komen of is ons kleuteronderwijs zo veranderd dat er te weinig tijd en aandacht voor is?

Wel of niet naar groep 3?

Bij de start van groep 3 wordt verwacht dat de leervoorwaarden aanwezig zijn om met succes te kunnen leren lezen, schrijven en rekenen. Uit onderzoek en eigen ervaring blijkt dat dit voor de fijnmotorische vaardigheden niet het geval is, met name bij de jongens. De groep waarbij de schrijfvoorwaarden niet aanwezig zijn, wordt steeds groter.

Een nieuwe rode draad voor fijne motoriek en schrijven op school

Hans Stroes is al jaren bezig om via scholing en nieuwe producten leerkrachten te helpen om de motorische schrijfvoorwaarden te ontwikkelen bij kinderen, zodat kinderen in groep 3 en 4 op een succesvolle en leukere manier kunnen leren schrijven.

Schrijven moet blijven!

In de cursussen is aandacht voor het belang van leren schrijven en welke stappen een school en individuele leerkracht kan maken om een beter fundament voor de fijnmotorische ontwikkeling aan te brengen.

Alles in Beweging biedt 2 cursussen aan op het gebied van motorische remedial teaching (MRT) m.b.t. de kleine motoriek en het schrijven. Praktische cursussen waarvan de inhoud direct toepasbaar is in de eigen situatie. De twee cursussen sluiten op elkaar aan, maar kunnen ook los van elkaar gevolgd worden.

De cursussen zijn bestemd voor leerkrachten in het primair onderwijs, speciaal onderwijs, IB-ers, RT-ers en docenten lichamelijke opvoeding uit het PO en VO. Deze cursus kan een onderdeel vormen van de Tweejarige opleiding tot Motorische Remedial Teacher van Alles in Beweging.

De cursus MRT schrijven

De cursus MRT schrijven is gericht op handschriftontwikkeling gedurende de hele schoolperiode: het analyseren van de schrijfmethode en het verbeteren van de eigen schrijfflessen en/of die van collega's. Verdiepende literatuur wordt bestudeerd en gepresenteerd. De cursist geeft groeps-MRT aan kinderen met schrijfproblemen. Vraag deze brochure aan via hans@stroesinbeweging.nl.

De cursus MRT fijne motoriek & schrijven

Deze cursus is gericht op het ontwikkelen van kleine motoriek, de schrijfvoorwaarden en het beginnende schrijfonderwijs. De cursist geeft individuele MRT aan kinderen met schrijfproblemen, waarvan de oorzaak ligt in de motorische ontwikkeling.

Het signaleren en diagnosticeren van kleinmotorische/schrijfproblemen van het kind staat centraal. Aan de hand van de Onderwijsgeschikte SchrijfMotorische Test (OSMT) observeer je het kind en stel je een handelingsplan op. In dit handelingsplan wordt de link gelegd tussen het schrijven en de motorische ontwikkeling die hiervoor nodig is. Je begeleidt het kind binnen de school en hebt contact met de ouders over de mogelijkheden buiten school. Binnen het handelingsplan wordt rekening gehouden met de schrijfmethode die op school gehanteerd wordt. Als cursist ontwikkel je een eigen visie op schrijven en leer je werken met verschillende mogelijkheden voor extra zorg op het gebied van de kleine motoriek. Binnen de cursus worden vele interventiemogelijkheden toegelicht.

De cursus MRT fijne motoriek & schrijven pen bestaat uit:

- 6 dagdelen van 3 uur of 5 dagdelen van 3,5 uur (18 contacturen)

Docent Hans Stroes

Hans is opleidingsdocent aan de Tweejarige MRT opleiding van Alles in Beweging, geeft al vele jaren de cursussen over kleine motoriek en schrijven, is mede auteur van het Leerlingvolgsysteem Bewegen en spelen, waarin een LVS voor de kleine motoriek & schrijven zit en werkt al jaren samen met docenten handschriftonderwijs aan PABO's. Hans is lid van het landelijk Platform Handschriftontwikkeling. Is mede auteur van De Schrijfpladder en de handschriftmethode Handiger handschrift.

Globale inhoud bijeenkomsten

1	• Bekijken van een schrijfprobleem – LVS kleine motoriek & schrijven
2	• Testmethodiek Onderwijsgeschikte SchrijfMotorische Test (OSMT)
3	• Handelingsplan kleine motoriek – remediemogelijkheden en remediematerialen, zoals fijne motoriek kisten en beweegkaarten
4	• Literatuur: schrijven in relatie tot de motorische ontwikkeling – schrijfonderwijs en schrijfproblemen
5	• Andere testmethodieken en verschillende schrijfmethodes
6	• Eindpresentaties van de opdrachten: de cursist geeft een eindpresentatie over de eigen casus. Je brengt het kind in beeld, geeft inzage in de observaties kleine motoriek, het handelingsplan, de geboden remedie en de evaluatie met kind en ouders. Je kunt hierin de literatuur die je hebt gelezen toepassen.

Opdrachten

- Met een startformulier de beginsituatie (informatie over school, methodes, etc.) in kaart brengen
- **Leerlingvolgsysteem.** Observeer 2 kinderen m.b.v. het LVS en maak daarvan videobeelden
- Observeer de penguip in OB, MB en BB van 10 kinderen
- Observeer 2 kinderen m.b.v. de **OSMT**, de onderwijsgeschikte SchrijfMotorische Test en maak hier filmbeelden van
- Werk de observaties uit, maak een **handelingsplan** en start met de begeleiding van het kind.
- Maak **remediebeelden** voor interventie en om aan ouders of team te presenteren
- **Literatuuropdracht.** Bestudeer de literatuur in de cursusmap in relatie tot het kind waarmee je gaat werken in de cursus.
- Gedurende de cursus stel je een **portfolio** samen. Tijdens de laatste bijeenkomst lever je het portfolio in en sluit je af met een **eindpresentatie**.

Voorwaarden

Een stage- of werksituatie, waarin kinderen in kleine groep te begeleiden zijn en de mogelijkheid om lessen bewegingsonderwijs te geven. Toestemming van de ouders beeldmateriaal te maken en te gebruiken tijdens de bijeenkomsten.

Locatie & data

Zie onze Agenda op allesinbeweging.net. Naast cursussen op locatie is het tevens mogelijk een incompany cursus of teamscholing aan te vragen voor minimaal 8 personen. Data en tijden in onderling overleg.

Docenten

Hans Stroes

Contacttijd

18 uur

Studiebelasting

2 EC zonder portfolio, inclusief eigen opdrachten en portfolio 3 EC

Prijs

€ 650,- incl. cursusmateriaal

Cursusmateriaal

- Cursusmap Kleine motoriek & schrijven

Toegang gedurende de periode van de cursus of opleiding tot:

- Abonnement MRT op www.allesinbeweging.net
- Abonnement De Schrijfadder op www.allesinbeweging.net
- Abonnement op Stimuliz www.stimuliz.com

Niveau

Post-HBO

Inschrijven

Inschrijven kan op www.allesinbeweging.net/agenda

Jitske Gerlofs over de cursus MRT fijne motoriek & schrijven

"De cursus fijne motoriek en schrijven is een erg leuke, informatieve en vooral praktische cursus. De cursus geeft veel achtergrond informatie over de ingewikkelde materie van de Kleine Motoriek en het leren schrijven. Daarnaast worden er veel handvaten gegeven die kinderen helpen om motorisch vaardiger te worden en het leren schrijven leuker en aantrekkelijker te maken. Deze handvaten worden op een veelzijdige manier aangeboden. Een middag MRT is altijd iets geweest om naar uit te kijken. De opdrachten uitproberen op school was altijd erg leuk, na een middag MRT was er een soort van 'drang' om het uit te proberen. Kijken of het inderdaad werkt! De zelfstudie (artikelen lezen, noteren van opdrachten) was af en toe wel veel, maar zeker de moeite waard. Het geeft zoveel inzicht in de ontwikkeling van kinderen op motorisch gebied.

Dit is een cursus die ik al mijn collega's zou willen aanraden. Het zal hun kijk op het schrijfonderwijs vast veranderen. Ook al zouden zij ervoor kiezen om alleen de middagen te volgen en geen portfolio te maken, dan nog zouden ze er veel van opsteken!

Deze cursus heeft mij geholpen om mijn beeld van motoriek bij kinderen completer te maken. Na het volgen van de Basis cursussen MRT en de Vervolg cursus MRT heb ik het idee dat ik een completer beeld heb van de motoriek van kinderen in het basisonderwijs.

Het zal nog wel veel 'oefenen' worden om de vaardigheden die ik heb opgedaan in de afgelopen jaren écht eigen te maken. Ik hoop dat ik een manier ga vinden om te blijven oefenen met kinderen, zodat mijn vaardigheden steeds beter worden. Maar vooral ook om kinderen verder te helpen. Dit laatste geeft ontzettend veel voldoening.

Hans, bedankt voor de onwijs leuke jaren MRT. Ik ga zeker in de toekomst nog workshops volgen die mijn opleiding kunnen aanvullen of verbeteren. We zien elkaar dus vast weer."

Jitske Gerlofs – leerkracht middenbouw. Jitske heeft de 2-jarige opleiding tot MRT-er afgerond in Drachten. De cursus MRT fijne motoriek & schrijven was hier een onderdeel van.

Contactgegevens Hans Stroes

Stroes in Beweging, onderdeel van Alles in Beweging
Scholings- en adviesbureau bewegingsonderwijs,
schoolplein & MRT

Wimerts 92 9204 GH DRACHTEN

06 – 45 31 97 78

hans@stroesinbeweging.nl

www.allesinbeweging.net

